

OM-oordeel 2018-03

Samenvatting

In deze zaak ging het om een levensbeëindiging op verzoek van een 72-jarige patiënt bij wie uitgezaaide alvleesklierkanker was vastgesteld. Genezing was niet meer mogelijk. De patiënt leed onder de snelle achteruitgang en ervoer het lijden als ondraaglijk. Op verschillende momenten besprak de patiënt zijn euthanasiewens met de huisarts. Twee dagen voor de geplande uitvoering van de levensbeëindiging is de patiënt door een hersenbloeding in coma geraakt. Er was sprake van ernstige afasie en een wisselend verlaagd bewustzijn waardoor de patiënt zijn euthanasiewens niet meer kon verwoorden. Wel heeft de patiënt op momenten zijn eerdere euthanasieverzoek kunnen bevestigen door middel van non-verbale communicatie (handknijpen en hoofdknikken).

Oordeel RTE (2017-73)

De RTE kwam tot het oordeel dat de arts niet had gehandeld conform de zorgvuldigheidseisen als bedoeld in art. 2, eerste lid, onder a en b van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding. De RTE oordeelde dat de arts niet tot de overtuiging kon komen dat sprake was van een vrijwillig en weloverwogen verzoek omdat er geen schriftelijke wilsverklaring was overgelegd en het hoofdknikken en handknijpen in deze specifieke situatie onvoldoende waren als kwalificatie van een bevestiging van de euthanasiewens. De RTE was tevens van oordeel dat de arts niet tot de overtuiging kon komen dat de patiënte ondraaglijk leed gelet op de feiten en omstandigheden die speelden in de periode vlak voor de euthanasie.

Beoordeling Openbaar Ministerie

Het College heeft in februari 2018 besloten een strafrechtelijk onderzoek te starten. In dat kader is informatie opgevraagd bij de behandelend oncoloog en de kinderen van de patiënt zijn als getuigen gehoord. Ook de geraadpleegde SCEN-arts is als getuige gehoord. De arts is als verdachte gehoord. Het College heeft op basis van de resultaten van het strafrechtelijk onderzoek geoordeeld dat de arts geen strafrechtelijk verwijt gemaakt kan worden.

Naar het oordeel van het College was er in de onderhavige kwestie geen sprake van een situatie van zodanig verlaagd bewustzijn, dat de patiënt niet langer in staat was zijn wil te uiten, niet in staat was zijn eerder geuite euthanasiewens te bevestigen en dat een schriftelijke wilsverklaring vereist zou zijn.

Hoewel er na de hersenbloeding sprake was van een verlaagd bewustzijn, was die niet zodanig dat de patiënt niet meer kon communiceren. Hij was in staat om bij

vragen van de huisarts in zijn hand te knijpen, met zijn ogen te knippen, te knikken en te huilen. De huisarts had daarbij van tevoren tegen de patiënt gezegd dat hij in zijn hand moest knijpen als hij hem begreep en nog steeds euthanasie wenste.

Gelet op het bovenstaande is het College van oordeel dat de arts in redelijkheid tot de overtuiging kon komen dat sprake was van een vrijwillig en weloverwogen verzoek tot euthanasie.

Het College is van oordeel dat uit het strafrechtelijk onderzoek ook naar voren is gekomen dat er bij patiënt duidelijke tekenen van lijden aanwezig waren en dat de patiënt zichtbaar pijn had. Gebleken is dat hij zich bewust was van de toestand waarin hij was komen te verkeren, emoties toonde en zichtbaar pijn had. Reeds voor de hersenbloeding was de gezondheidssituatie van de patiënt uitzichtloos en ondraaglijk en was genezing of behandeling niet meer mogelijk. Na de hersenbloeding was zijn gezondheidssituatie alleen maar verslechterd en was de patiënt volkomen bedlegerig en afhankelijk van anderen geworden, een situatie waarvan de patiënt eerder al had aangegeven dat hij dan niet meer wilde leven. Gelet op het bovenstaande is het College van oordeel dat de arts in redelijkheid tot de overtuiging kon komen dat sprake was van uitzichtloos en ondraaglijk lijden.

Beslissing

Het College heeft de zaak onvoorwaardelijk geseponneerd. De officier van justitie die belast was met het strafrechtelijk onderzoek heeft deze beslissing in een gesprek met de arts nader toegelicht. Ook de nabestaanden zijn over deze beslissing geïnformeerd.